

Доцент Тодор Сарафов
Руска Гандева

На 22 февруари 1980 г. внезапно почина в средата на жизнения си и творчески път доц. Тодор Сарафов, заместник-декан на Факултета по класически и нови филологии и ръководител на Катедрата по класическа филология.

Ultima linea rerum (както Хораций нарича смъртта) прекъсна по-нататъшната научноизследователска и преподавателска дейност на един даровит човек с голяма култура и езикова ерудиция. За високото равнище на неговата работа дават представа както достигнатите резултати в областта на латинската филология, тракологията и културната история на нашите земи, така и започнатите на широка лингвистична основа етимологически проучвания върху лексиката на древните индоевропейски езици на Средиземноморието. На него като на изтъкнат латинист световноизвестното издателство Teubner в Лайпциг бе възложило научното издание на историческия писател Секст Аврелий Виктор.

Доц. Т. Сарафов е роден на 28 август 1924 г. в София. Той завършва класическия отдел на III мъжка образцова гимназия, а от 1943 до 1947 г. следва класическа филология в Софийския университет, където получава много сериозна филологическа школовка. Изучава и няколко балкански и западноевропейски езици, воден от вътрешното си влечение на роден хуманитарист, от своите научни възжеления да се занимава с проблеми на сравнителното индоевропейско езикознание. След блестящото си дипломиране той обаче е принуден да се отклони от преките си професионални интереси и да постъпи на служба в Народната библиотека „Кирил и Методий“, където добива нова квалификация – по библиотекознание и библиография, издигайки се до положението на научен сътрудник с призната компетентност. Но някои негови публикации от този период издават несекналата жива връзка с класическата филология: „Антигона след Софокъл“; „Интересът към Аристофан през вековете и у нас“ (ГСУ ФФ, 1956, 1958); „Антоан Мейе. По повод на 20-годишнината от смъртта му“ (БЕ, VII, 1957, 2); „Библиография на трудовете на акад. Д. Дечев“.

На академичното поприще Т. Сарафов започва да работи през 1958 г., когато бива избран за хоноруван асистент. През следващата година е редовен асистент по специалността класическа филология, а през 1968 г. бива повишен в главен асистент. Хабилитира се през 1973 г.

Творчеството му се отличава със задълбочено и плодотворно изследване на проблеми, свързани с етногенезиса и историческия живот на тракийските племена сатри и беси, както и с тълкуването на техните имена. Неговият хабилитационен труд „Тракийските сатри“ (ГСУ ФЗФ, 47, 1973, 1) вече е влязъл в научно обръщение в нашата историческа литература. Към същия тематичен кръг принадлежат и „Les Besses et Rome“; „Une nouvelle étymologie du nom de la tribu thrace Σάτραι“; „L'étymologie du nom de la tribu thrace Βησσοί, Bessi“, публикувани в издания и списания на БАН през 1970 и 1972 г.

Научните сполуки на Т. Сарафов личат добре в статии като „Une étymologie du nom propre de personne thrace Βειθυς, Βιθυς, Bitus, Vitus“, „Sur l'étymologie du mot thrace

dama“, „À propos d'une nouvelle étymologie de lat. gloria“, излезли в наши и чужди сборници между 1975 и 1978 г. Всички те показват прецизността на филолог от висока класа, който подкрепя с убедителна аргументация своите езиковедски разсъждения.

Т. Сарафов е писал и по литературно-исторически и културноисторически въпроси. На литературните възгледи на Апулей е посветена голяма студия (ГСУ ФЗФ, т. 60, 1966), в която наред с архаистичните тенденции в произведенията на този латински автор се разкрива и неговото умение да моделира вкуса на съвременниците си, насочвайки ги към общочовешките художествени ценности. Езиковото и стилово влияние на Овидий върху Апулей е предмет на друго проучване (Сборник за Овидий. Букурещ, 1976).

Заслужава да се спомене и едно изследване с археологически и културноисторически аспект, в което се разглежда култът на Херакъл в България (Acta antiqua Philippopolitana. Sofia, 1963).

Доц. Т. Сарафов не беше чужд и на актуалните проблеми в нашия език. За това свидетелствува неговият труд „Транскрипция и изговор на старогръцките и латински собствени имена в български“ (Изв. Инст. бълг. ез., 23, 1979). Той преведе Езоповите басни (1967). Вземаше активно участие с доклади на много международни конгреси и конференции у нас и в чужбина. Беше член на научните съвети на институтите по балканистика и по тракология на БАН.

В специалността Класическа филология доц. Т. Сарафов водеше теоретични курсове по латински синтаксис и сравнително-историческа граматика и история на латински език, а освен това четеше факултативно спецкурс по народен латински език, предназначен и за романисти. Като преподавател той се отличаваше с голяма отзивчивост към нуждите на студентите, които умееше да подпомага в стремежа им към научно творчество. Под негово ръководство бяха изготвени много дипломни работи най-вече върху теми, свързани с историческата география и културната история на нашите земи под римско господство.

Със своето коректно държание, с интелектуалните си и обществени изяви доц. Т. Сарафов остави светла диря в нашия научен и културен живот, а неговото отсъствие в специалността Класическа филология ще се чувства осезателно още дълго време.